

Kokkuvõte Austria õppereisist

Esmaspäeval 19.05 alustasime lõuna ajal sõitu Tallinna lennujaama poole. Oma sihtkohta jõudsime peale südaööd.

Teisipäeva hommikul kohtume hotellis piirkondliku Regional Management regio³ Leader tegevjuhi Stefan Neidenmoseriga, kes alustas oma piirkonna tutvustamisega. St Johann linn, kus ööbisime kuulub samuti tegevusrühma piirkond ja seal elab 10 000 elanikku. Lühikesel jalutuskäigul bussi tutvustati St Johann linna ajalugu ning nende seost Leader projektidega. Ühe näitena toodi välja, et välja on töötatud strateegia, mis määrab ära, mis tüüpi välivalgustust hoonetel kasutatakse. Teise näitena oli postkontori hoone, mille teisele korrusele oli rajatud kaugtöökohad.

Leader tegevusrühma kontor asub teises väikelinnas Pillerseetal, kus elab 3500 inimest. Piirkond alustas Leader meetme rakendamist 1996 aastal. Tegevusrühm on ainulaadne selle poolest, et omab enda hoonet ning lisaks MTÜ-le on loodud ka äriline ettevõtte, mis tegeleb koolituste pakkumiste ning ruumide rentimisega. Selline tegevus võimaldab teenida lisaraha ning osaleda teistes programmides, mis aitavad kaasa piirkonna arendamisele.

Meie vastuvõtja Stefan alustas tegevjuhina 2005 aastal, seega täitus sel aastal 20 aastat tegevusrühma juhina. Lisaks on ta ka leader võrgustiku koordinaator ning osaleb aktiivselt ka ELARD tegevustes.

Austria on jagatud regioonideks, kus igal piirkonnal on õigus kehtestada täiendavaid regulatsioone ning makse. Kuna valdava enamuse riigi territooriumist moodustavad mäed, siis peab ülejäänud tegevus ära mahtuma 18% madalamale alale. Seetõttu on maa väga hinnas ning kinnisvara saab sellese piirkonda soetada üksnes, siis kui seal elatakse.

Austrias on kokku 83 LEADER tegevusrühma. LEADER Regional Management regio³ tegevuspiirkonnas elab kokku 43 000 elanikku 13 omavalitsuses. Liikmete arv tegevusrühmas 31 ning juhatus on 9 liikmeline. Ühingu ülesandeks on piirkondade, nende osalejate ning otsustajate võrgustike loomine, teabe edastamine, piiriülene ja piirkondadevaheline koostöö.

Pillerseetal-Leukental-Leogangi piirkonna strateegia on jagatud neljaks alampiirkonnaks: maapiirkondade väärtusloome, loodusvarad, ühiste hüvede struktuurid ja funktsioonid, majanduskasv ning tööhõive.

Esimesed kolm valdkonda on hõlmatud maaelu arengu (EAFRD) raames toimuva Leaderi rahastamisprogrammiga ja prioriteeti 4 hõlmab Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) programm Investeeringud majanduskasvu ja töökohtade loomisse.

Regionaalse juhtimise toetatavad projektid peavad aitama kaasa vastavate piirkondade määratletud eesmärkide saavutamisele. Üheks regionaalseks programmiks on vabatahtlike platvorm, kus saab ennast välja pakkuda vabatahtlik, kes on enamasti pensioni eas. Valdavalt on vabatahtlikud 80% naised, sest mehed on eelkõige hõivatud spordiklubide ning vabatahtlike päästeorganisatsioonidega. Eelkõige on tegemist sotsiaalsete teemadega, vabatahtliku töö eest ei saa tasu küll aga on vabatahtlikud kindlustatud, mille eest tasub provints.

Tegevusrühma toetused on suunatud eelkõige võrgustike arendamiseks, innovatsiooniks – investeerimine inimestesse, mitte niivõrd materiaalsesse varasse. Mõte on, et Leader rahastust ei kasutaks põhitegevuse tööhoidmiseks vaid innovatsiooniks läbi inimeste kaasamise. Toetuse määrad on 40%- 70%-ni.

Järgmiseks külastasime Leader projekte.

Leader projekti toel on rajatud jalgrattatee, mis ühendab erinevaid piirkondi.

LeogangerKinderKulturi algatatud ja korraldatud projekti raames kujundasid piirkonna lapsed ja noored koos rahvusvaheliste kunstnikega oma kohalikku kultuurimaastikku umbes 25 skulptuuri näol, mis paiknevad umbes 70 km pikkusel jalgrattateel. Skulptuuri rajamise tingimuseks oli, et see peab kestma vähemalt 20 aastat. Rattatee kõrval asub Lõbustuspark “Family Land”, mis on samuti saanud Leader toetust restorani rajamiseks tingimusega, et seal pakutakse piirkonna toorainel põhinevat toitu.

St Jakob väikelinnas on Leader projekti toel paigaldatud bussiaegade ekraanid, mis võimaldavad külastajatel ning kohalikel saada infot ühistranspordi liikumisaegade kohta. Lisaks on rajatud ka elektriautode laadimispunktid.

Järgmisena külastasime Kitzbüheli Alpides asuvat Jakobskreuzi, mis on ainulaadne ekskursioonisihikoht ja kõrgub kõrgel Pillersee järve kohal. Üleval mäe otsas asub St. Jamesi rist. Et objekti juurde pääseda tuleb kasutada köisraudteed, mis viib külastajad tippu ning toob tagasi. Talvel on see populaarne mäesuusatamise paik ning suvisel perioodil aktiivne matkamise ning mägirattaspordi harrastamise koht. Tegemist on tegevusrühma Leader suurprojektiga, kuhu anti toetust 200 000 eurot ning ülejäänud osa

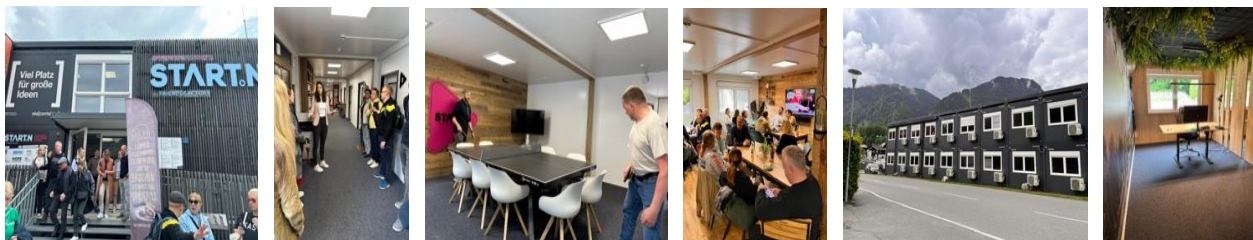
ehituse kuludest tuli investorilt. Toetusega rajati mäe otsa risti kujuline hoone, mis on kõige suurem omanäoline maailmas. Toimuvad kunstinäitused, seminarid ja pulmapeod. Hoone terrassidelt avaneb võimas vaade ümbritsevale piirkonnale. Lisaks matkajate, loodus- või spordihuviliste on mõeldud ka lastele. Kõikide mägede tippudesse, mida saab külastada on rajatud atraktsioonid ka lastele, mis omakorda võimaldab külastajaid rohkem ligi meelitada.

Päeva lõpetuseks käisime piirkonda rajatud laululava juures, milliseid on piirkonnas kokku kolm ning mida Leader projekt on rahastanud 40 000 euroga. Kevadest kuni sügiseni on ära jagatud, et igal kindlal nädalapäeval toimub kõigil laululavadel üritus, mis võimaldab piirkonda külastavaid turiste hajutada. Tavaliselt osaleb igal üritusel 300 inimest. Lisaks laululavale on lastele mõeldes rajatud ka seiklusrajad.

Kolmapäeval alustasime päeva sõiduga Kitzbüheli linna, kus on rajatud konteineritest tehtud innovatsioonikeskus start up-idele. Eesmärk on alustavale ettevõttele pakkuda võimalust rentida ruume soodstel tingumustel. Välja rentimiseks on ehitatud 24 ruumi. Ühe ruumi suuruseks on 17m² ning rendi hind koos kommunaalkuludega kuus on 700 eurot. Muidu on linnas büroo rendihinnad alates 2000 eurost. On olemas ka suuremad ruumid, mida saab kautada koosolekute pidamiseks või lõõgastumiseks. Igal kolmapäeval toimuva rentnikele ühised kogunemishommikud, mille raames süüakse koos hommikust ning vahetatakse infot. Innovatsioonikeskus teeb koostööd ka lähipiirkondade ülikoolidega. Kui on vaja leida oma ideele toetajaid või leida kontakte, siis keskus on just see koht. Leader tegevusrühm on osaliselt rahastanud keskuse loomist. Hoone maksumus oli kokku 1,3 miljonit. Tõustutrendis on sotsiaalne ettevõtlus.

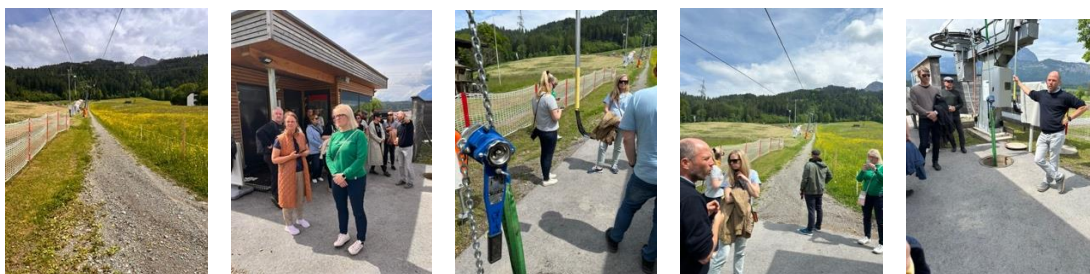

Järgnevals tutvusime Kitzbüheli linnaga, mis kuulub tegevusrühma piirkonda ning kus elab 8500 elanikku. Kitzbühel on rahvusvaheliselt tuntud suusakeskus ja selle hooaeg kestab oktoobri keskpaigast mai alguseni. Tegemist on ühe rikkaima piirkonnaga Austrias. Koos suusaradade ja suusatõstukitega naabruses [Kirchberg in Tirolis](#), [Jochbergis](#) ja [Thurni kurul](#) on Kitzbühel üks suuremaid suusapiirkondi Austrias ning seega on piirkond tugevalt orienteeritud turismile. Kitzbühelis saavad puhkajad kasutada 56 kõisteed ja tõsteseadet ja 168 km nõlvu, samuti 40 km hoolitsetud murdmaasuusaradu. Suviti on seal 120 km maastikurattaradu ja 500 km matkaradu.

Linnas asub ka Leader projekti toel rajatud iseteenindus pood, kus müüakse üksnes kohalike tootjate kaupa. Tegemist on väikese konteineriga, milles on ka jahekapi osa. Sissepääs on pangakaardiga, et vältida kaupade vargust.

Päeva lõpetuseks külastasime suusakeskust, kuhu parajasti rajati suviseks perioodiks rattaspordi harrastajatele võimalused harjutamiseks ning võistluste korraldamiseks. Ka seda tegevust on Leader tegevusrühm toetanud. Lisaks on tegevusrühm osalenud erinevates koostöövõrgustikes, mis aitavad kaasa piirkonna arengule ja loovad võimalusi kohalike elanike jaoks. Näiteks on erinevate ettevõtjate ning omavalistuste vahel kokku lepitud, et kõik piirkonnas elavad 6-18 aastased lapsed saavad osta endale 200 eurot maksva kaardi, mis võimaldab neile ligipääsu suusaliftidele ning avalikele ujulatele.

Neljapäeva alustasime päeva kohaliku omavalitsuse esindaja Hans Soder innovatiivsete ning start-up toetavate projektide tutvustusega. Esimene oli liiklusprojeki piloottegevus, kus ettevõttel olid välja töötatud kaamerad, mis salvestavad inimeste ning autode liikumist ning näitavad ära kitsaskohad. Kaamerad seatakse üles ning kogu liiklust salvestatakse 7 päeva jooksul, seejärel andmed digitaliseeritakse ning luuakse simulatsioon, kuidas muuta liiklust sujuvamaks või vähendada riske erinevate liiklejate jaoks. Liikluse parandamine võimaldab vältida nn peaaegu õnnetusi, millest sageli ei teatata. Näiteks koolipiirkonnas sõidab ühes tunnis umbes 400 autot, mis loob täiendava riski õpilastele. Selle simulatsiooni tulemusena analüüsiti salvestatud infot ning lepiti ühe kooliga kokku, et nende koolipäev algab pool tundi hiljem, mis omakorda võimaldas vähendada liikluse tihedust. Kaameraid kasutatakse ka parkimiskohtade info kogumiseks. Kuna Austrias on maad vähe, siis süsteem võimaldab reguleerida ka parkimist. Tänavatel on parkimiskohtade osas paigaldatud ekraanid, mis annavad teada, mitu vaba parkimiskohta on saadaval ning kus asub järgmine lähim parkla vabade kohtadega. Parkimise hinnad ei ole kõrged: pool tundi maksab 0,5 senti ja terve päev 2 eurot. Läbi omavalisuse kodulehe tutvustatakse liikluse süsteemi ka kohalikele ning neil on võimalik esitada oma tähelepanekuid.

Teine piirkonnaülene projekt oli seotud rattateede rajamise ning parendamisega. Rattatee läbib kolme omavalitsust ning iga osaleja saab anda tagasisidet, mis on hästi ja mis halvasti. See süsteem võimaldab luua parandusi ja täiendusi.

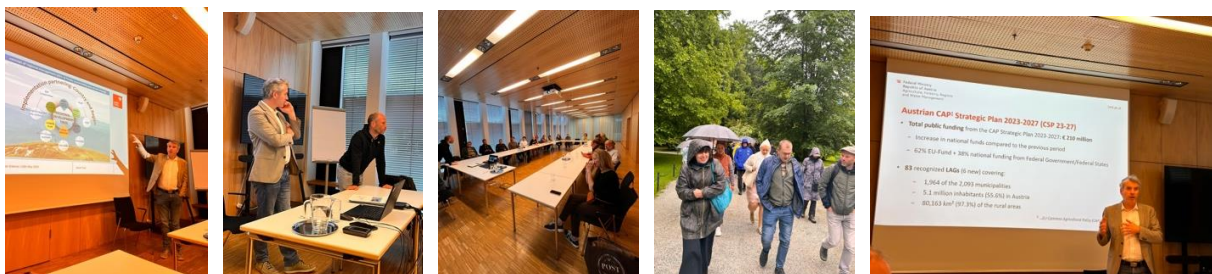
Energiaprojekt on seotud kütte- ja veekaasutuse järgimisega avalikes hoonetes. Soetatud on seadmed võimaldavad monitoorida avalike hoonete energiatarbimist ning näiteks klaasiruumide õhukvaliteeti. Omavalitsuse kodulehel on elanikel kättesaadav info avalike hoonete energiatarbimise kohta. Rõhk on ka teavitamisel ning kaasamisel, et ka eratarbijad oleksid energiasäästlikud.

Väga huvitav oli vabatahtlike platvormi projekt, mida rahastatakse regionaalsetest vahenditest, ning mis on kasutusel kõigis LEADER tegevuspiirkondades ning võimaldab aktiveerida eakaid, kes soovivad oma aega panustada. Teenuse vahendamist korraldab koordinaator, kes suhtleb nii vabatahtliku kui ka teenuse soovijaga, et tagada mõlema osapoole rahulolu.

Leader tegevusgrupi poolt innovaatilisteks projektina tõi tegevjuht välja toidu raiskamise vähendamise seotud tegevused. Piirkonnas viidi läbi uuring, mille käigus selgus, et aastas visatakse ära 790 tonni toitu. Start-up leiutas kaamera, mis võimaldab restorani köögis mustadelt taldrikutelt tuvastada, mida ja kui palju jäetakse järele. See teadmine võimaldab toitlustuskohal oma portsione optimeerida ning kulusid kokku hoida. Seadet on kasutatud 10 restorani peal ning see võimaldas säästa 20 000 eurot aastas.

Järgnevalt toimus pikem sõit Innsbrucki kus toimus kohtumine Tyroli regiooni regionaalvalitsusega, mis tegeleb maaelu meetmete väljatöötamisega ning rakendamisega. Organisatsiooni tegevusi ja Leader lähenemist tutvustas Martin Traxl. Leader lähenemise rakendamisega alustati juba 1980 ning kõigepealt osalesid selles neli piirkonda. 1996 aastal rakendus programm üle terve riigi. Lisaks Leader vahenditele kasutatakse ka teisi multifonde nagu regionaalfondid. Proovitud on ka sotsiaalfondi rahendust aga see ei õnnestunud. Uuel perioodil saavad Leader toetuse taotlejad Austrias valida nii lihtsustatud kulumeetodi kui ka kuludokumentidel põhineva taotlemise vahel. Täna on 90% taotlejatest valinud kuludokumentidel põhineva taotlemise.

Peale kohtumist regionaalvalitsusega tehti lühike vihmane jalustuskäik läbi vanalinna ning seejärel suunduti tagasi majutuskotta.

Reede hommikul alustati sõitu Müncheni lennujaama ning seejärel Tallinnast koju.

Kokkuvõttes võib öelda, et oli väga palju innovatiivseid ideid, mida saavad nii taotlejad kui ka tegevusrühm rakendada, et oma piirkonda elavdada.

